יג: אור לארבעה עשר פרק ראשון פסחים

בכדי חסרונן. פ"ה כדרך חסרונם של פירות וקשה לר"י ז"ל מ"ט דרשב"ג דאמר מוכרן בב"ד ואור"י דמיירי דנחסר נחדש אחד יותר ממה שחסרון עולה לחדש וקרי בכדי חסרונן לפי שעדיין לא נתחסרו יותר מכדי חסרון העולה לשנה כדמפר' בהמפקיד (ב"מ מ.) לחטין ולאורז תשעה מלאי קנין לכור אבל אם נחסרו יותר ד"ה מוכרן בב"ד:

אמר רחבא אמר רבי יהודה. לפי שהיה רבו מובהק קרי לי' ר':

אין מביאין תודה אחרת. פ"ה ואותו לחם פודים ויוצא לחולין ויקח בדמיהם תודה אחרת או יגלה כיון דלחם לתודה אחרת ואין גלאה כיון דלחם גופיה לא חזי לתודה אחרת דמיקי שנא נמי לא חזו לתודה אחרת דמאי שנא ובפרק התודה (מנחות פ.) אמר בהדיא הפרש מעות לנחמי תודה ויתותרו אין מביא בהן תודה אחרת ואע"ג דהדמים אסורים פרין שפיר ומיפרקינהו דשמא תמצא תודה שאבדה ח"ל ניפרקינהו בשום פרוטה דלמחמלה יכול לחלוץ שוה מנה על פרוטה כשאין הפסד להקדש כדמוכח בערכין (ד' כט.):

אלא לעולם שנשחט עליהן הזבח. אומר ריב"א דהשתא הדר ביה ממה שאמר כשירות היו דבי"ג איירי שנשחט הזבח כדאמר לעיל אין מביאין תודה בי"ד והשתא מיפסלו טפי שנשפך הדם וגם נפסלו בלינה ולכך מעמיד בנשפך הדם שהטעם הראשון שאמר רבי חגינא מתוך שהן מרובות נפסלות בלינה גרמא לו דוחק דאיך יתכן דמפני ריבוי שלהן לא יצאו אוכלים הלא מותרין לזרים וכירושלמי רבי חגיגא גופיה משני הא שיעור דגרם הסח רבי חגיגא אומר פסולות היו מפני שהיו ממהרים להביא תודותיהן מפני חמץ שבתודות ואי אפשר שלא יפסך דמה של אחת מהן והן נפסלות מדקאמר מפני שממהרין משמע דבי"ג מיירי דכולם היו מביאין:

שחטן שלא לשמן ונזרק דמן שלא לשמן. גרמא מזרק דמן שלא לשמן ולא דוקא דהוא הדין אם מזרק לשמן:

הלחם קדוש. בהתכלת (מנחות ד' מז:) איכא מאן דאמר קדוש לתפוס פדיונו ולא כעי למימר שיצא לחולין אלא תופס פדיונו ואינו יוצא לחולין דאל"כ אכתי מיקשי ליפרקינהו:

כל העומד ליזרק בזרוק דמי. ופ"ת זרק דמן שלא לשמן נימא נמי מזרוק דמי ואמאי קאמר רבי אלעזר ב"ר שמעון דאינו קדוש וי"ל כיון שעקרן מלשמן גרע מנשפך הדם ואיגליא מלתא דלא הוי מזרוק בשעת קבלה וקשה בפרק המנחות והנסכים (מנחות קב.) אמר פיגול בזריקה מטמא עוממת אוכלים לר"ש משום דכל העומד ליזרוק מזרוק דמי ודוחק לחלק בין פיגול לשלא לשמו וי"ל דלגביה גופיה דזבח חשיב מזרוק אע"ג דפיגול בזריקה אכל לגבי דברים המתקדשים עם הזבח כגון לחם לא חשיב מזרוק כשנעשה הזריקה שלא בהכשר:

כשירות היו. ופ"ת מאחר דכשירות היו אמאי משהין אותן עד שעת איסור וי"ל דהיינו (כרשב"ג) דאמר לעיל (ד' יא:) תרומה כל המן ולחמי תודה כתרומה והיו נועלים האחרונה בסוף חמש וכן משמע בירושלמי:

שתי

בכדי חסרונן אבל יותר מכדי חסרונן מוכרן בבית דין וכל שכן הכא דהא פסידי לגמרי: ועוד אמר ר' יהודה שתי חלות כו': תני תנא קמיה דרב יהודה על גב האיצטבא א"ל וכי להצניען הוא צריך תני על גב האיצטבא [6]אמר רחבא אמר ר' יהודה [7]הר הבית סטיו כפול היה[8] תניא נמי הכי הר הבית סטיו כפול היה רבי יהודה אומר איסטוונית היתה נקראת סטיו לפנים מסטיו: פסולות וכו': אמאי פסולות אמר רבי חגינא מתוך שהיו מרובות נפסלות בלינה דתניא[9] [2]אין מביאין תודה בחג המצות מפני חמץ שבה פשיט' אמר רב אדא בר אהבה הכא [3]בי"ד עסקינן וקסבר [4]אין מביאין קדשים לבית הפסול וכולי עלמא בשלשה עשר מייתי להו ומתוך שהן מרובות נפסלות בלינה משום ר' יוסי אמרו כשירות היו ואלא אמאי קרי להו פסולות שלא נשחט עליהן הזבח ונשחוט שאבד הזבח ונייתי זבח אחר ונשחוט דאמר זו תודה וזו לחמה וכדרבה דאמר רבה[10] [5]אבד הלחם מביא לחם אחר אבדה תודה אין מביא תודה אחרת מ"ט לחם גלל תודה ואין תודה גלל לחם וניפרקינהו ונפקינהו לחולין אלא לעולם שנשחט עליהן הזבח ונשפך הדם וכמאן כרבי דאמר רבי [11]שני דברים המתירין מעלין זה בלא זה דתניא [12]כבשי עצרת אין מקדשין את הלחם אלא בשחיטה ביצד שחטן לשמן וזרק דמן לשמן קידש הלחם שחטן שלא לשמן וזרק דמן שלא לשמן קידש הלחם שחטן לשמן וזרק דמן שלא לשמן לחם קדוש ואינו קדוש דברי רבי ר' אלעזר בר"ש אומר לעולם אינו קדוש הלחם עד שישחוט לשמן ויזרוק דמן לשמן אפי' תימא ר' אלעזר ברבי שמעון הכא במאי עסקינן כגון [13]שנתקבל הדם בכוס ונשפך ור"א בר"ש סבר ליה כאבוה [14]דאמר כל העומד לזרוק כזרוק דמי תנא משום רבי אלעזר אמרו כשירות היו כל זמן שמונחות כל העם אוכלין ניטלה אחת מהן תולין לא אוכלין ולא שורפין ניטלו שתיהן התחילו כולן שורפין תניא אבא שאול אומר

בכדי חסרונן. כשאין נחסרין אלא כדרך חסרון של פירות הקלוב בב"מ בהמפקיד (ד' מ.) לחטין ולאורז תשעה מלאי קנין לכור: דקא פסיד לגמרי. שנאסרים בהנאה: על גב האיצטבא. על הכסא ממש: וכי להצניעם הוא צריך. והלא למלאה העין הם ניתנות שם: גב האיצטבא. גג היה בגוי למעלה מפני הגשמים: סטיו כפול היה. האיצטבא סביב סביב מקפת ובמוך אותו הקף עוד אחר: מפוך שהן מרובות. לחמי תודה בשלשה עשר בניסן שכל מי שיש לו להביא תודה בגרגל מביאה בשלשה עשר: נפסלות בלינה. לנוקרו של י"ד. לחמי תודה מ' חלות וי' מהן ממץ שנא' (ויקרא ז) על חלות לחם חמץ: אין מביאין קדשים לבית הפסול. אין מביאין קרבן ביום שיתמעט זמן אכילתו קשבנה לו תודה ונמצא בא לידי נותר ותודה נאכלת ליום ולילה ואם יביאום בי"ד אינן נאכלות של ממץ אלא עד שם שעות: וכולי עלמא בי"ג מייתי להו. כל מי שעליו תודה מביאה בי"ג לפי שלא יקריבנה לחמר וכ"ש בפסח: נפסלות בלינה. שאין להם אוכלין כל כך ומשום דפסולות ועומדו היו ניתנין שם דאם היו כשירות לא היו נותנין אותן שם כדי ליפסלן בידים שמונחות שם עד זמן הביעור ונשרפות: כשירות היו. כלומר אפילו לא היה להן פסול גדול בלינה שהן כבר לשריפה אפ"ה מאחר שאין להם תקנה ליאכל ואפילו הן עדיין טעונות עיבור לורה יהבינן להו התם. והיכי דמי כגון שלא נשחט עליהן הזבח ויש להן קדושת דמיס משהוקדשו ואין להן היתר עד שישחט עליהן הזבח וזרק הדם לדמי תודה אין קדושין קדושת הגוף אלא בשחיטת הזבח כדתניא במנחות [עמ:] על חלות לחם ממץ יקריב קרבנו על זבחו מלמד שאין הלחם קדוש אלא בזביחת התודה והאי קדוש קדושת הגוף קאמר דהא משנה שאמר הרי עליי לתודתי חל עליהם שם הקדש אבל אין קדושות ליפסל בלינה ובטבול יום ואם נטמאו נפדין ויוצאין לחולין עד שישחט הזבח עליהן וכשם שהזבח מקדשן כך בזריקת הדם ניתרין הם לאכילה כבשר התודה עצמו דהואיל ותלויין בה הרי היא כמיה חריקת הדם מתרת קדשים דכתיב[1] ודם זבחיך ישפך והדר והבשר תאכל: אין מביא תודה אחרת. על אותו לחם ופודין אותו ויוצא לחולין דלחם גלל תודה וכיון דהוקבע לזו פסול לאחרת אבל בדמים יקח תודה או לחם תודה אחרת. דכל זמן שלא קידשו לגופו יש להם פדיון והואיל ויש להם תקנה בכך למה אנו מפסידין קדשים: אלא לעולם שנשחט עליהן הזבח. דשוב אין להן תקנה: וכגון שנשפך הדם. ומיהו עדיין אינן טעונות שריפה ולריכות לעבר לורתן דתנן בכילד לולין (לקמן פב.[2]) כל שפסולו בגופו ישרף מיד בדם ובבעלים תעובד לורתו ויצא לבית השריפה ואפ"ה מזלזלין בהו ויהבינן להו התם: כמאן. קאמרת דבשחיטה לתודה קדוש גופו שלא לפדות עוד: שחיטה וזריקה הן מתירין את הזבח ואת החלה בו: מעלין. מעלין אותו מעלה אחת ליקדש בגופו ואע"פ שאינו ניתר עד שתבוא השניה: שתי הלחם של עצרת תליין בשני כבשי שלמים דכתיב (ויקרא כג) ושני כבשים בני שנה לזבח השלמים והניף הכהן אותם על לחם הבכורים תנופה לפני ה' וגמרינן להו מלחמי תודה שאין הבכורים תנופה לפני ה' [3]: קדוש. ליפסל ביולא ושלא יפדה עוד: ואינו קדוש. ואינו ניתר בחלה אלא בזביחה במנחות בפרק התכלת[4